

SENOVĖS BALŲ
RELIGINĖ BENDRIJA
ROMUVA

LATVIJAS DIEVTURU SADRAUDZE

A. Vivulskio g. 27 - 4, Vilniaus m., Vilniaus m. sav., LT-03114

Tēriņu iela 13, Rīga, LV-1004

2021.09.03
Vilnius–Ryga

Senovės baltų religinė bendrija Romuva
Latvijas Dievturu sadraudze

Šiomet sukanka 1500 metų, kai 521 m. buvo įkurta Romuva

Latvijos ir Lietuvos baltų religinių tradicijų tęsėjai kviečia pažymėti baltų Romuvos šventvietės įkūrimą, kaip seniausią mūsų tautų istorijoje liudijimą apie religinių tradicijų buvimą centralizuotu ir organizuotu pavidalu baltų kultūrinėje erdvėje. Jos buvimas ir nuolatinis kilnojimas į šiaurės rytus Lietuvos teritorijoje dėl popiežiaus atstovų vyskupų bei Europos kryžiuočių karinės ekspansijos liudija tradicijos paveldimumą baltų kultūrinės erdvės plačiame regione ir tos tradicijos reikšmingumą baltų tautų dvasinei savimonei.

Šiomet Baltų vienybės dieną, 2021/09/22, latviai, lietuviai, gudai ir prūsai nutarė kartu švęsti Romuvos įkūrimo pusantro tūkstantmečio sukaktį.

Tebūnie!

Kronikų liudijimai, leidžiantys apžvelgti Romuvos įkūrimą ir reikšmę baltų kultūrinei erdvei.
521 m. – Romuvos šventvietės įkūrimas ir jos buvimas Prūsijoje, Šventapilėje iki 1110 m.
1110 m. – Lenkijos karalius Boleslavas III sunaikina Romuvos šventvietę.
1110–1294 m. – Romuva keliskart (bent jau 6 kartus) perkelinėjama į šiaurės rytus.
1294 m. – Romuva yra Romainiuose prie Kauno, kur ją drauge su gyvenvietė sudegina kryžiuočiai, vadovaujami Ragainės komturų Liudvigo fon Lybencelo (*Ludwig von Liebenzell*).
1413 m. – Romuva yra prie Dubysos upės, kur ją Lenkijos karalius Jogailos įsakymu sunaikina, pradėjus Žemaitijos krikštą.¹

Simonas Grunau (*Simon Grunau*) „Prūsijos kronikoje“ (1529) apie 521 m. įvykius rašo: Brutenis ir jo brolis Vaidevutis sušaukė visus savo protingiausius vyrus. /.../ Taip jie visi nutarė, kad jiems reikia karaliaus, ir paskyrė juo Brutenį. Jisai tarė: „Brangūs žmonės, aš negaliu būti karaliumi, kadangi mūsų galingųjų dievų valia jiems privalau tarnauti, bet štai čia yra mano brolis Vaidevutis, drąsus vyras, — imkite jį savo karaliumi, ir jis jus garbingai valdys. O aš pasiliksiu jums mūsų dievų pasiuntiniu, ir ką tik iš jų išgirsiu, jums pasakysiu. Be to, žinokite, aš būsiu jums didesnė paguoda melddamasis mūsų šventiesiems dievams negu kovodamas su svetimtaučiais“. /.../ Vaidevutį karūnavo karaliumi, o paskui karalius su visais žmonėmis panoro savo brolių Brutenį turėti savo aukščiausiuoju viešpačiu ir pavadino jį Krivių krivaičiu, ir tai būsiąs jų valdovas po dievo. Be jo valios jie nieko nedarydavo ir neturėdavo teisės daryti.

¹ Vaitkevičius, Vyckintas. 2003. "Prussian Romuva Decoded". *Cosmos* 19:93–127.

/.../ Savo kraštą pavadino Brutėnija. Ir visi nutarė niekam nevergauti, o tik aukoti savo dievams. Pirmiausia pastatė Bruteniui ir jo dievams ypatingus namus. Dievai buvo trys: Patulas, Patrimpas ir Perkūnas, jų [buveinė] buvo šešių uolekčių storumo ąžuolas. Šį ąžuolą ir krivio ar krivaičio namus su visais jo vaidilučiais — tai jų dvasininkai – jie pavadino Rikojotu.“²
„/.../ Rikojotas, arba Romuva, ir krivio su visais vaidilučiais buveinė /.../“³

Savo ruožtu **Petras Dusburgietis** (*Peter von Dusburg*) „Prūsijos žemės kronikoje“ (1326) rašo: „Nadruvoje buvo vieta, kurią vadino Romuva /.../, o ten gyveno žmogus, vadinamas kriviu, kurį gerbė kaip popiežių, mat kaip jo šventenybė popiežius valdo visuotinę tikinčiųjų Bažnyčią, taip ir krivio valiai bei žodžiui pakluso ne tik suminėtos (prūsų) gentys, bet ir lietuviai bei kitos tautos, gyvenančios Livonijos žemėje. /.../ ne tik jis pats, ne tik jo gentainiai, bet ir jo pasiuntinys, su jo krivūle /.../ keliaudamas /.../ susilaukdavo didžios pagarbos iš kunigaikščių, kilmingųjų bei prastuomenės.“⁴

Senovės baltų religinės bendrijos
Romuva Krivė

Inija Trinkūnienė

Latvijas Dievturu sadraudzes
Dižvadonis

Andrejs Broks

²“(..) sie in landt nantten Brutenia und slecht alle beslossen nimande zu dienen und uz oppherenn ag ihren götthin. Do irst Bruttenu im mit seinen götthin eine sonderliche wonunge baute. Der götthin woren 3, Patollo, Patrimpo, Perkuno, die stunden in einer eichen, dy 6 elen dicke war. Diese eiche und die wonung des crywen adir kyrwaidens mit allen seinen waidolotten, das woren priester, sie nantten Rickoyto.”

Grunau, Simon. 1876. "Preussische Chronik". 1–755. in Die preussischen Geschichtschreiber des XVI. und XVII. Jahrhunderts, ed. M. Perlbach. Leipzig: Duncker & Humblot. p.62.

³“(..) Rickoyott addir Romowo und die wonungk des kirwaiden mit allen waidlotten (..)”

Grunau, Simon. 1876. "Preussische Chronik". 1–755. in Die preussischen Geschichtschreiber des XVI. und XVII. Jahrhunderts, ed. M. Perlbach. Leipzig: Duncker & Humblot. p.80.

⁴“scilicet in Nadrowia locus quidam dictus Romow (..), in quo habitabat quidam dictus Criwe, quem colebant pro papa, quia, sicut dominus papa regit universalem ecclesiam fide-lium, ita ad istius nutum seu mandatum non solum gentes predictae, sed et Lethowini et alie naciones Lyvonie terre regebantur. Tante fuit auctoritatis, quod (..) a regibus et nobilibus et communi populo in magna reverencia haberetur.”

Dusburg, Peter von. 1861. "Chronicon terrae Prussiae". 21–219. no Scriptorum rerum Prussicarum, ed. T. Hirsch, M. Töppen, E. Strehlke. Leipzig: S. Hirzel. p.53–54.

SENOVĒS BALTU
RELIGINĒ BENDRIJA
ROMUVA

LATVIJAS DIEVTURU SADRAUDZE

A. Vivulskio g. 27 - 4, Vilniaus m., Vilniaus m. sav., LT-03114

Tēriņu iela 13, Rīga, LV-1004

12021/09/03

Rīga-Viļņa

Latvijas Dievturu sadraudze
Senovės baltu religinē bendrija Romuva

Šogad aprit 1500 gadi kopš 10521. gada, kad dibināta Rāmava.

Latvijas un Lietuvas baltu dzīvesziņas reliģisko tradīciju turpinātāji aicina atzīmēt baltu Rāmavas svētvietas dibināšanu kā senāko liecību mūsu tautu vēsturē par reliģisko tradīciju pastāvēšanu centralizētā un organizētā veidā baltu kultūrtelpā. Tās pastāvēšana un vairākkārtīga pārvietošana uz ziemeļaustrumiem Lietuvas teritorijā, Romas pāvesta pārstāvēto bīskapu un Eiropas krustnešu ordeņu militārās ekspansijas rezultātā, liecina par tradīcijas pārmantošanu baltu kultūrtelpas plašā reģionā un tās nozīmību baltu tautu garīgajā patībā. Šogad Baltu vienības dienā, 12021/09/22 latvieši, lietuvieši, baltkrievi un prūši vienojušies svinēt Rāmavas dibināšanas pusotru tūkstošgadi.

Lai top!

Hroniku liecības, kas sniedz ieskatu par Rāmavas dibināšanu un nozīmi baltu kultūrtelpā.

10521. g. – Rāmavas svētvietā tiek izveidota un līdz 11110. gadam atrodas Šventapilē prūšu teritorijā.

11110. g. – Polijas karalis Boļeslavs III Rāmavas svētvietu iznīcina.

11110. g. – 11294. g. – Rāmava vairākkārt (vismaz 6 reizes) tiek pārcelta uz Ziemeļaustrumiem.

11294. g. – Rāmava atrodas Romainiai ciemā pie Kauņas, kad to nodedzina krustneši ar visu ciemu Ragnītas komtura Ludviga fon Lībencella (*Ludwig von Liebenzell*) vadībā.

11413. g. – Rāmava atrodas pie Dubīsas upes, kad to pēc Polijas karaļa Jagaiļa pavēles noposta, sākoties Žemaitijas kristīšanai.⁵

Simons Grūnavs (*Simon Grunau*) Prūšu hronikā (1529) par 10521. g. raksta: "Brutens un Vidvuts pulcina savus gudrākos vīrus. Pēdējie vēlas karali un piedāvā Brutenam kļūt par tādu. Bet Brutens teic, ka nevarot, jo apņēmies kalpot visvarenajam Dievam, un par karali iesaka savu brāli Vidvutu, kurš priekšzīmīgi pārvaldīs visu tautu (...); viņš labprātāk godinātu svētos dievus nevis cilvēku ķildas. Vidvutu kronē par karali. Visa tauta un Vidvuts paziņo, ka Brutens būs viņu virsvadonis, un nosauc viņu par krīvu krīvu. (...) Visu zemi nosaukuši par Brutēniju, viņi nolemj kalpot un upurēt tikai saviem dieviem. Brutens ar savējiem ierīko dieviem īstu mājokli.

⁵ Vaitkevičius, Vykintas. 2003. "Prussian Romuva Decoded". *Cosmos* 19:93–127.

Dievi bija 3 — Patols, Patrimps un Pērkons; viņu elki novietoti 6 olekšu resnā ozolā. Šo ozolu un krīva, zintnieku un visu vaidelošu, kas bija priesteri, mītni viņi nosauca par Rikojotu.”⁶
“ (..) Rikojota jeb Rāmava un krīva ar visiem vaidelošiem mājoklis (..)”⁷

Savukārt **Dusburgas Pēteris** (*Peter von Dusburg*) Prūsijas zemes hronikā (1326) norāda: “Nadruvā bija vieta vārdā Rāmava (..), kur dzīvojis kāds vārdā krīvs, ko godājuši gluži kā pāvestu, kas valda ticīgo vispārējo baznīcu. Viņa gribu vai rīkojumus ievērojusi ne vien iepriekšminētā [prūšu] tauta, bet arī leiši un citas Livonijas zemēs valdījušās tautas. (..) liela bijība iemantota ne vien no [tuvējiem] ļaudīm, bet arī no ķēniņiem, labiešiem un parastajiem iedzīvotājiem.”⁸

Latvijas Dievturu sadraudzes
Dižvadonis

Andrejs Broks

Senovēs baltu reliģinēs bendrijos
Romuva Krivē

Inija Trinkūniene

⁶“(..) sie in landt nantten Brutenia und slecht alle beslossen nimande zu dienen und uz oppherenn ag ihren götthin. Do irst Bruttenu im mit seinen götthin eine sonderliche wonunge baute. Der götthin woren 3, Patollo, Patrimpo, Perkuno, die stunden in einer eichen, dy 6 elen dicke war. Diese eiche und die wonung des crywen adir kyrwaidens mit allen seinen waidolotten, das woren priester, sie nantten Rickoyto.”

Grunau, Simon. 1876. "Preussische Chronik". 1–755. in Die preussischen Geschichtschreiber des XVI. und XVII. Jahrhunderts, ed. M. Perlbach. Leipzig: Duncker & Humblot. p.62.

⁷“(..) Rickoyott addir Romowo und die wonungk des kirwaiden mit allen waidlotten (..)”

Grunau, Simon. 1876. "Preussische Chronik". 1–755. in Die preussischen Geschichtschreiber des XVI. und XVII. Jahrhunderts, ed. M. Perlbach. Leipzig: Duncker & Humblot. p.80.

⁸“scilicet in Nadrowia locus quidam dictus Romow (..), in quo habitabat quidam dictus Criwe, quem colebant pro papa, quia, sicut dominus papa regit universalem ecclesiam fide-lium, ita ad istius nutum seu mandatum non solum gentes predicte, sed et Lethowini et alie naciones Lyvonie terre regebantur. Tante fuit auctoritatis, quod (..) a regibus et nobilibus et communi populo in magna reverencia haberetur.”

Dusburg, Peter von. 1861. "Chronicon terrae Prussiae". 21–219. no Scriptores rerum Prussicarum, ed. T. Hirsch, M. Töppen, E. Strehlke. Leipzig: S. Hirzel. p.53–54.